שניהם נותנים גט ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס [ו]וכן [א]האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קדושיה קידושין ואם של שלוחה קדמו קידושיו קידושין ואם אינן יודעין שניהם נותנים לה גט ואם רצו אחד נותן לה גט ואחד כונס: **גמ'** וצריכא דאי אשמעינן גבי דידה משום דגברא קים ליה ביוחסין אבל איתתא דלא קים לה ביוחסין אימא לא ניהוו קידושיה קידושין ואי אשמעינן גבי דידה משום דאיתתא דייקא ומינסבא אבל איהו אימא לא איכפת ליה צריכא איתמר קידשה אביה בדרך וקידשה עצמה בעיר והרי היא בוגרת רב אמר [ב]הרי היא בוגרת לפנינו ושמואל אמר חיישינן לקידושי שניהם אימת אילימא בתוך ששה בהא נימא רב הרי היא בוגרת לפנינו [ג]השתא הוא דבגרה אלא לאחר ששה בהא נימא שמואל חיישינן לקידושי שניהם [ד]והא אמר שמואל [ד]אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד לא צריכא דקדיש בההוא יומא דמשלים ששה רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת ושמואל אמר השתא הוא דאייתי סימנים ושמואל מאי שנא ממקוה [ג]דתנן [ה]מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות שאני התם דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ואימר לא חסר הרי חסר לפניך הכא נמי הרי בוגרת לפניך השתא הוא דבגרה התם נמי השתא הוא דחסר התם תרתי לריעותא הכא חדא לריעותא ושמואל מאי שנא מחבית [ו]דתניא [ו]היה בודק את החבית להפריש עליה תרומה והולך ואחר כך נמצאת חומץ כל ג' ימים ודאי ומיכן ואילך ספק ורמינן חבית אמקוה מ"ש דהכא ודאי ומ"ש דהכא ספק ואמר רב חנינא מסוריא מאן תנא חבית רבי שמעון היא דגבי מקוה נמי ספיקא משוי[ז] דתניא [ח]כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות ורבי שמעון אומר ברשות הרבים טהורות ברשות היחיד תולין אבל לרבנן טבל למפרע שאני התם דאיכא למימר העמד טבל על חזקתו ואימר לא ניתקן אדרבה העמד יין על חזקתו ואימר לא החמיץ הרי החמיץ לפניך הכא נמי הרי היא בוגרת לפנינו השתא הוא דבגרה [ט](הכא) נמי השתא הוא דאחמיץ התם תרתי לריעותא הכא חדא לריעותא הוא דאיכא נימא כתנאי

מי

שניהם נותנים גט. אם באת לינשא לאחר: **גמ' משום דגברא קים ליה ביוחסין.** וכשמגלא מיוחסת[א] קידשה לו וביטל את השניה אבל איתתא דלא קים לה ביוחסין אימא אע"ג דקידשה עצמה לא ביטלה את השניה ולא סמכה על קידושיה דסברה דילמא שניה משכח מיוחס מזה: **לא איכפת ליה.** בכתו אם תגשא למיוחס כל דהו ולא בטליה לשניות דשניה ואפילו מקדשה לגרוע והא דקדיש קדשה סבר דילמא לא משכח אבל מי משכח לא בטליה: **וקידשה היא** [ב]**בעיר.** בו ביום: **והרי היא בוגרת.** בדקנוה לדעת אם יגלה מרשות האב להיות קדושיה קידושין ומגלאנוה בוגרת בו ביום: **הרי בוגרת לפנינו.** וקדושיה קידושין ולא של אביה: **חיישינן לקידושי שניהם.** שמא כשקידשה האב נערה היתה וקדמו קידושיו: **אי נימא בתוך ששה.** חדשים שבין נערות לבגרות לאמרינן אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד. [ג] כשהביאה סימני נערות אינה שוהה להיות בוגרת אלא ששה חדשים ופעמים שהיא ממהרת לבגור וסימניה ניכרים בדליה כדתנן במס' נדה (דף מז.) פגה בוחל וגמל: **בהא אמר רב הרי בוגרת לפנינו.** הא כל אותן ששה חדשים בחזקת נערה היא עד שנכיר בסימני בגרותה וכי בדקנוה בפניא ואשתכחא בוגרת מי יימר [ד] דלפרא נמי בוגרת היא ודילמא השתא הוא דבגרה: **אלא לאחר ששה.** חדשים והא ודאי משמלאו לה ששה חדשים בגרה לה: **וכי תימא בליר הוא דליכא הא טפי אילא הא אלא בלבד קאמר** לא גרס[ד]. דמהיכא תיסק אדעתין למימר הכי מי קאמר אין בין נערות לבגרות פחות משה חדשים: **דקדיש ביומא דמשלים שיב.** אביה בבוקר והיא בערב והיום הזה היא בחזקת שתבגר: **מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת.** שכל היום היא בחזקת שתביא: **על גביו.** בכלים שהטביל בו: **בין שהוא ברשות היחיד.** ששפך טומאה טמא בו: **בין שנעשו ברה"ר.** ששפך טומאה טהור בו: **טמאות.** דלאו ספק הוא אלא ודאי אלמא אמרינן כשעת מציאתן מחזקינן ליה מעיקרא הכא נמי יימא מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת היא שכל היום היא בחזקת שתביא: **ערבי תרומות.** טמא על חזקתו והרי חסר לפניך: **הכא.** גבי קידושי האב חדא לריעותא הוא דאיכא הרי בוגרת לפנינו אבל אם בתו לומר העמד אשה על חזקתה יומא דמשלם שיב לאו חזקת בגרות ולאו חזקת נערות אית בה שהיום היא עשויה להשתנות: **היה בודק את החבית.** תמיד שלא תחמיץ והניח אותה החבית להיות מפרש עליה והולך כלומר להיות סומך עליה בהפרשת תרומותיו כשבא לשתות מאה לוגין טבל במקום אחר אומר הרי שני לוגין בחבית פלוגית תרומה על מאה לוגין הללו וכן עושה תדיר ואח"כ נמצאת חומץ ואין ידוע מאימתי החמיצה וכל תרומה שסמך עליה משהחמיצה לא תיקן דקסבר יין וחומץ שני מיינין הן: **כל ג' ימים ודאי** גרסינן. ולא גרסינן הראשונים. אמורא פליגי בה בב"ב (דף לו.) איכא למ"ד כל ג' ימים הראשונים שאחר הבדיקה שבדקה ומצאה יין הרי היא בחזקת יין ודאי וכל טבלים שתלה תרומתן בה באותן ג' ימים מתוקנים הן מכאן ואילך ספק והויא תרומה ליאסר לזרים ויחזור ויתרום דשמא כבר החמיצה ולא היתה תרומה ואיכא למ"ד כל ג' ימים שלפני בדיקה זו האחרונה שנמצאה חומץ הרי היא בחזקת ודאי חומץ ואם עשאה באותן ג' ימים תרומה על מקום אחר אינה תרומה ומותרת לזרים אם יתקנה מטבלה דלא הוי חומץ גמור בפחות מג' ימים וזו שנמצאת חומץ [ו] בידוע שלשה ימים יש שנתקלקלה: **מכאן ואילך.** מג' ולמפרע ספק והוי תרומה ליאסר לזרים ויחזור ויתרום: **מ"ש.** גבי מקוה דמחזקינן ליה בחסר משעה ראשונה שהנחנוהו בחזקת שלם דקתני כל טהרות שנעשו על גביו אפילו ברשות הרבים טמאות אלמא לאו ספק הוא דאי ספק הוא הוה ליה למימר ברה"ר טהורות והאי מקוה על כרחיך בתחילתו השלימוהו בארבעים סאה וקא מחזקינן ליה מהאי שעתא בחזקת חסר ודאי: **ומאי שנא.** גבי חבית דקתני מכאן ולהלן ספק ולא אמרינן משעתא [ז]דסליק ידיו מלבודקו החמיץ: **וא"ר חנינא** גרס: **ברה"י פולין.** כל ספק טומאה לר"ש ברה"י תולין כדמפרש טעמא בשמעתא קמייתא דנדה (דף ג.) דלא דמי לספק סוטה דהתם יש רגליים לדבר: **טבל למפרע.** זה שניתקן על ידי חבית זו דאמרינן מדהשתא החמיץ מעיקרא נמי חומץ וה"נ יימא מדהשתא בוגרת בצפרא נמי בוגרת: **יימא כהנאי.** הא דרב ושמואל:

מי

מסורת הש"ס

א) לעיל עט:, ב) נדה סה. כתובות לט., ג) גיטין לח: נדה ב: מקואות פרק ב מ"ב, ד) ב"ב לו. נדה ב: [מוספתא תרומות פ"ד ה"מ], ה) [בכת"י נוסף: לה. וכ"ה בנלה], ו) [מוספתא מקואות פ"ח ה"ז], ז) ל"ל התם, ח) [בכת"י שבכי"ף נוסף את עצמה], ט) [בכ"ו: כלומר דמשהגיאה], י) [בכת"י רי"ף: דמלפלא], כ) [ע' תוס' נדה סה. ד"ה וכ"ש כו' מייתיס הגרסא וכן גירסת הרי"ף והרא"ש], ל) [בדפו"ר: בילו ע"ל שלשה], מ) [בדפו"ר: דסילק], נ) [וע"ע תוס' נדה ב ע"ג ד"ה השתא], ס) [נדל"ל אבל אם הס],

מוסף רש"י

אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד. משתביא שני שערות הויא נערה גאותן שתביא משתים עשרה שנה והלאה ומשתביאה עד שתבגור שה חדשים ומו לא (כתובות לט.). **מקוה שנמדד.** שהיה בחזקת שלם ונמדד לאחר זמן ונמצא חסר (גיטין לא:). **כל טהרות שנעשו על גביו.** כל תרומות וטהרות שנשתמשו בהן בכלים, ואנשים שטבלו מטומאתן בתוכו מקוה מעולם (שם). טהרות שנשתמשו בכלים שטבלו בו (נדה ב:). **בין ברשות היחיד.** בין שהמקוה ברשות היחיד, דקי"ל ספק טומאה ברשות היחיד ספיקו טמא (גיטין לא:). **בין ברשות הרבים.** בין שהמקוה עומד ברשות הרבים, דקי"ל ספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור, הכא נמי, דלאו ספק הוא אלא ודאי כדמפרש טעמא לקמן בשמעתין (נדה ב:) דכי אמרינן ספק טומאה ברה"ר טהור היינו ספק נגע ספק לא נגע, דאיכא למימר לא נגע, אבל זה שהיה טמא ודאי ואמה בא לטהרו בטבילת ספק, אל תטהרנו מספק (גיטין לא:). **היה בודק את החבית.** טועמה אם היא בחזקתה שלא החמיצה (נדה ב:). נטל הימנה מעט והפרים ממנו תרומה ומעשר ואמה הימנו לידע אם היין הטמא בחבית טוב ויאמה או ימכור משאר חביותיו מידי יום יום ויפרים מזה החבית לתרומה ומעשרות תחתיהן, היום מפרים מעט לפי מה שימכור משאר חביותיו ולמחר מעט ואומר הרי תרומה ומעשר של זה שאני מוכר ושותה באותה חבית ולפיכך בודק, דאין מפרישין מן החומץ על היין דשני מיינין הן אלינא דרבי בפרק המוכר את הספינה (פד:) אבל לרבנן לכתחילה אין מפרישין ואם עשה עשוי (רשב"ם ב"ב צו.). **להיות מפריש עליה.** כלומר להיות סומך עליה והולך ושותה שאר חביות ומתן עיניו בזה להפרים ממנה עליהם לאחר זמן, שהתרומה ניטלת במחשבה (נדה ב:). **ואחר כך נמצאת חומץ.** לסוף חודש או ג' חדשים (רשב"ם ב"ב שם). **כל ג' ימים ודאי.** פלוגתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי בב"ב בפ' המוכר פירות (לו.) ר' יוחנן אמר כל ג' ימים לאמר בדיקה ראשונה שנמצאה בחזקתה ודאי יין ואם אמר בתוך ג' ימים הרי זו תרומה על אלו הסמוכים לה סלם ממוקנות, מכאן ואילך ספק ותרומה היא ויחזור ויתרום, וריב"ל אומר כל ג' ימים קודם בדיקה אחרונה שנמצאת חומץ ודאי חומץ, דכיון דעכשיו חומץ גמור הוא ודאי אין פחות מג' ימים שהתחיל להחמיץ, ואם עשאו בתוך אותן ג' ימים תרומה על מקום אחר אינו תרומה אלינא דרבי דאמר בהמוכר את הספינה (פד:) יין וחומץ שני מיינין הן, דאי לרבנן הא קי"ל תרם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה, מכאן ואילך למפרע ספק והויא זו תרומה ויחזור ויתרום, אלמא אין למד בין למד מספקינן ריעותא למפרע (נדה ב:). **ורמינן חבית אמקוה.** דהא תרוייהו איכא תרתי לריעותא (שם). **מאי שנא.** במקוה דמחזקינן למפרע טומאת ודאי ומאי שנא בחבית דקאמר ספק (שם).

עין משפט נר מצוה

צ א מיי' פ"ט מהלכות אישות הלכה ד סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לו סעיף ז:
צא ב (מיי' פ"ג מה"ל אישות יד) [ע' מ"מ וכ"מ] סמג שם טוש"ע אה"ע סימן לו סעיף ה:
ג [טוש"ע שם סעי' ו]:
צב ד מיי' שם פ"ב הל' ג שו"ע י"ד סימן רלד סעי' ו בהג"ה:
צג ה מיי' פ"י מהלכות מקוואות הל' ו שו"ע י"ד סימן רא סעיף עא:
צד ו מיי' פ"ה מה"מ תרומות הלכה כד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה משום דגברא כו' מיומסת ל"ל מיומס זה וכ"ה בלשון הרע"ב במשניות:

מוסף תוספות

א. ובלא קידשה עצמה כלל. תר"פ. ב. ואיכא תרתי לריעותא וכו', ולקמן מודה דאי איכא תרתי לריעותא לא חיישינן כמו גבי מקוה וחבית. שם. ג. דחומרא דאתי לידי קולא הוא ששורפין תרומה וקדשים. תוס' טוק. ד. נתוס' טוק וכסב"י מילתא. גבי חבית נמי אתי לידי קולא דאימור נתקן ואתי לאפרושי מן החיוב על הפטור.

תוס' ר"י הזקן

נותנים גט. אם באת להנשא לאחר. **ואם רצו וכו'.** ומיירי שהם רחוקים, **ב)** אבל הם קרובים כגון שני אחים או אב ובנו (מאי) שניהם נותנים גט. **גמ'.** בעיר. בו ביום. והרי היא בוגרת. פר"ש בדקנוה מיד לדעת אם היא ברשות עצמה לקבל קדושה ומצאנוה בוגרת. **הרי בוגרת לפנינו.** (ואין קדושיה) [וקדושיה] קדושין ואין חוששין לקדושי אביה. **אימת וכו'.** כלומר האי הרי היא בוגרת דקאמרת ר"ל שבדקנוה עתה שהביאה סימני בגרות וקסברי תרוייהו דהאי איזו סימניה דתנן פרק יוצא דופן [נדה מז, א] אצמל קאי ומסימני בגרות קאמר כלומר איזהו אות הבוגרת. באיזה זמן נעשו קדושין אלו ובדקנוה והביאה סימני בגרות. **אלימא בתוך ו' חדשים.** שבין נערות לבגרות. **בהא קאמר רב וכו'.** כדפרישנא לעיל לפיר"ש.

קידשה אביה בדרך כו' וקידשה עצמה וכו'. וא"ת אמאי איפליגו רב ושמואל בבה"ג נפלגו בקידשה אביה גרידא[א] כמה דפירש דפליגי בקידשה אביה ואחר כך קידשה היא עצמה וי"ל דודאי לא פליגי בקידשה אביה לחוד דבההיא מודה שמואל דאינה מקודשת דאמרינן העמד אשה אחזקת פנויה כמו שהיתה קודם שקידשה והרי היא בוגרת לפנינו[ב] ואין קידושי האב קידושין אבל עתה שקדשה אף היא עצמה ליכא חזקה דפנויה דממה נפשך אשת איש היא או משוש קידושי אביה או משוש קידושי דידה וליכא האי סברא ומשוש הכי פליג שמואל: [**אילימא** בתוך ששה וכו'. ממתן פי' רש"י משמע דבדקוה בתוך ו' ומצאוה בוגרת ומש"ה פריך בהא לימא וכו' ואין נראה לדעתם לא תמהר לבגור תוך ו' אלא מיירי דבאה לפנינו אחר ששה ול"ג השתא הוא דבגרה. מ"ר]:

ושמואל מ"ש ממקוה. ואם תאמר לרב נמי תקשי דע"כ לא קאמר רב דמלפרא נמי בוגרת הויא אלא משוש דליכא חזקה דנערות דכדפי' בקונטרס אבל אי הויא חזקה דנערות מודה רב דאוקמא אחזקתה והכי נמי גבי מקוה איכא חזקה דשלם וי"ל דלרב נמי קשה ונקט שמואל משוש דפריך ליה בהדיא טפי[ג]: **כל ג' ימים ודאי.** ל"ג הראשונים דף לו.) דאיכא למ"ד ג' ימים הראשונים ודאי יין מכאן ואילך ספק ואיכא למ"ד ג' ימים האחרונים ודאי חומץ ומקודם ספק ואיכא למ"ד דג' ימים הראשונים ודאי יין וג' ימים האחרונים ודאי חומץ וביניהם ספק: [**אדרבה** העמד מקוה על חזקתו **ואימר לא חסר.** לשון אדרבה קשה דהל"ל לאומרא ומיהו הכא איכא לפרושי[ד] היכי שרפינן עלה קדשים אבל גבי יין נקמן אין שייך לישב כך[ד]. מ"ר]:

והן דאמרינן דבדקוה ומצאוה בוגרת ומש"ה פריך בהא לימא וכו' ואין נראה לדעתם לא תמהר לבגור תוך ו' אלא מיירי דבאה לפנינו אחר ששה ול"ג השתא הוא דבגרה. מ"ר]:

ושמואל מ"ש ממקוה. ואם תאמר לרב נמי תקשי דע"כ לא קאמר רב דמלפרא נמי בוגרת הויא אלא משוש דליכא חזקה דנערות דכדפי' בקונטרס אבל אי הויא חזקה דנערות מודה רב דאוקמא אחזקתה והכי נמי גבי מקוה איכא חזקה דשלם וי"ל דלרב נמי קשה ונקט שמואל משוש דפריך ליה בהדיא טפי[ג]: **כל ג' ימים ודאי.** ל"ג הראשונים דף לו.) דאיכא למ"ד ג' ימים הראשונים ודאי יין מכאן ואילך ספק ואיכא למ"ד ג' ימים האחרונים ודאי חומץ ומקודם ספק ואיכא למ"ד דג' ימים הראשונים ודאי יין וג' ימים האחרונים ודאי חומץ וביניהם ספק: [**אדרבה** העמד מקוה על חזקתו **ואימר לא חסר.** לשון אדרבה קשה דהל"ל לאומרא ומיהו הכא איכא לפרושי[ד] היכי שרפינן עלה קדשים אבל גבי יין נקמן אין שייך לישב כך[ד]. מ"ר]:

והן

[והן אין מוציאין מידו בלא ראיה. וא"ת כיון דתנא דהוא מוציא מידם דלא ראיה הוחזקו בהם בלא ראיה כ"ש דאין מוציאין מידו וי"ל דהא קמ"ל דבראיה מיהא מוציאין דה"א כיון דלא כתב כדמהלך על רגלוהי כו'[א] אפילו בראיה לא מפקי כו'[א]. ת"י]: **מי איכא למימר העמד הגוף על חזקתו.** פי' ותיהוי נערה יומא דמשלים שית הרי היוס עשויה להשתנות וא"כ אין בה חזקה דנערות ולא חזקה דבגרות ור"י פי' דרגילות הן לבא בנקר ואין שייך חזקה דנערות: **אלא הכא מי מפקא נפשה מחזקה.** אי מספקינן לה בנערות הרי היוס אין לה חזקה משוס דבר לא מנערות ולא מבגרות שהרי היוס עשויה להשתנות:

במכחשתו. פי' בקונטרס שמכחשת אביה ואומרת בגרתי מאתמול ולא דק דהא ביומא דמשלים שית איירי[ב]: **ואי ס"ד לא פליגי אמאי קפיד.** כי עביד רב יוסף בר מנסיא עובדא במכחשתו דהא שמואל נמי מודה לרב דאינה מקודשת אלא ס"מ דפליגי מיהא באין מכחשתו דרב נמי דקאמר מילתיה דאינה מקודשת באין מכחשתו ורב יוסף עבד עובדא כוותיה [ג] ואית ספריס דגרסי ולמא כי עבד רב יוסף באין מכחשתו ולפיכך כעס שמואל דאפילו רב נמי מודה לשמואל דחייסינן וצריך גט מספק ורב יוסף עבד עובדא דלא כחד ולא נהירא דהא מתוך לישנא דגמרא משמע דלכל הפחות כרב עביד כדקאמר עבד עובדא כרב:

והילכתא כוותיה דרב. ואף על גב דבכולי גמרא קי"ל (בכורות דף מט:) דהילכתא כוותיה דרב בתיסורי[ג] הוצרך לפסוק כאן הלכה כמותו משוס דאיכא אמוראי דפסקי כשמואל[ד]: **מביא ראיה על הבנים ואינו מביא ראיה על האשה.** פי' בקונטרס שהאשה היתה נבדקת כבר בד' אמהות קודם שהוליכה למדינת הים ובגמ' מוקי בכרוכין אחריה וא"ת מאי קמ"ל מתני' דאין צריך להביא ראיה על האשה פשיטא דכיון דנבדקת כבר דשוב אין צריך להביא ראיה ועוד קשה אמאי איצטריך לחזור ולמיתני הא תני ליה בריש לכן פר"י אין צריך להביא ראיה על הבנים שהן שלו דלא אמרינן שלקחה האשה איש אחר במדינת הים ולא על האשה [ה] שיהיו בניה דכיון דכרוכין אחריה מתה מביא ראיה על הבנים[ה] [ו] פי' [ו] שהבנים שלו מן האשה שמתה אבל אינו מביא ראיה שהם מן האשה שהלכה עמו למדינת הים לידעינן בה שהיא מיוחסת שהרי כבר בדקנוה אלא מאחר שהביא ראיה שהבנים הם מאשתו שמתה במדינת הים אין צריך תו להביא ראיה שאותה אשה היתה מיוחסת דאין לחוש שלקח אשה אחרת אם והוליד ממנה אלו בנים דמסתמא מאשתו שהוליא מכאן הם מאחר אלא שמעינו שנשא אם אשה אחרת והאשה שהוליא מכאן כבר בדקנוה קודם שהלכה למדינת הים [ו]: שהיא מיוחסת ועל הבנים שהם בניה: **על הגדולים ועל הקטנים.** ואפילו כרוכין אחריה דשמא בניה של חברתה היו וגדלתן: לא

[ב] מי מוציא מיד מי א הוא מוציא מידם בלא ראיה והן אין מוציאים מידו בלא ראיה דברי ר' יעקב רבי נתן אומר אם בריא הוא עליו להביא ראיה שהיה שכיב מרע ואם שכיב מרע הוא עליהם להביא ראיה שבריא היה נימא רב דאמר כרבי נתן ושמואל דאמר כר' יעקב אמר לך רב אנא דאמרי אפילו כרבי יעקב עד כאן לא קאמר ר' יעקב התם דאיכא למימר העמד ממון על חזקתו אבל הכא מי נימא העמד גוף על חזקתו ושמואל אמר אנא דאמרי אפילו לרבי נתן עד כאן לא קאמר רבי נתן התם[ג] דכולי עלמא בחזקת בריאים קיימי מאן דקא מפיק נפשיה מחזקה הוי עליה לאיתויי ראיה אבל הכא מי קא מפקא נפשה מחזקה דקמיה נימא כהני תנאי קידשה אביה בדרך וקידשה עצמה בעיר והרי היא בוגרת תנא חדא הרי היא בוגרת לפנינו ותניא אידך חיישינן לקידושי שניהם מאי לאו חד כרב וחד כשמואל לא אידי ואידי כשמואל [ב]כאן במכחשתו כאן בשאין מכחשתו ונימא מדמתניתא לא פליגי אמוראי נמי לא פליגי ותסברא הא רב יוסף בריה דרב מנשיא מדוויל עבד עובדא כוותיה דרב ואיקפיד שמואל ואמר כ"ע כיילי ליה בקבא זוטא והאי מדרבנן כיילי ליה בקבא רבה ואי סלקא דעתך לא פליגי אמאי קא מקפיד [ד]דילמא כי עבד עובדא במכחשתו אמר ליה מר זוטרא לרב אשי הכי אמר אמימר הילכתא כוותיה דשמואל ורב אשי אמר הילכתא כוותיה דרב והילכתא כוותיה דרב: **מתני'** [ג]מי שיצא הוא ואשתו למד"ה ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה שיצאת עמי למדינת הים הרי היא זו ואלו בניה אין צריך להביא ראיה לא על האשה ולא על הבנים מתה ואלו בניה מביא ראיה על הבנים ואינו מביא ראיה על האשה אשה נשאתי במדינת הים הרי היא זו ואלו בניה מביא ראיה על האשה ואין צריך להביא ראיה על הבנים מתה ואלו בניה צריך להביא ראיה על האשה ועל הבנים: **גמ'** אמר רבה בר רב הונא [ד]וכולן בכרוכים אחריה תנו רבנן [ה]אשה נשאתי במדינת הים מביא ראיה על האשה וא"צ להביא ראיה על הבנים ומביא ראיה על הגדולים ואין צריך להביא ראיה על הקטנים במה דברים אמורים באשה אחת אבל בשתי נשים מביא ראיה על האשה ועל הבנים על הגדולים ועל הקטנים אמר ריש לקיש לא

נכסים מיד מי: הוא מוציא מידם. אם עמדו והחזיקו בנכסים ואין צריך להביא ראיה שהיה שכ"מ ואפילו הוא בריא עכשיו בשעת חזרה לא אמרינן מדהשתא בריא מעיקרא בשעת מתנה נמי בריא: **רבי נתן אומר אם בריא הוא.** עכשיו בשעת חזרה עליו להביא ראיה ואי לא מייתי מחזקינן ליה כי השתא והיינו כרב: **ושמואל דאמר כרבי יעקב.** דלא חזיל בתר השתא אלא אמרינן שמא בשעת מתנה שכיב מרע היה: **הכא כו'.** וכיון דספיקא הוא אמרינן העמד ממון על חזקה שהיה מוחזק בה קודם מתנה זו שהיה ספק: **מי איכא למימר העמד הגוף על חזקתו.** ותהוי נערה. יומא דמשלם שית אין [ד] בה לא חזקת נערות ולא חזקת בגרות שהיוס היא עומדת להשתנות: **מי מפקא נפשה מחזקה.** כלומר כי מספקינן לה בנערה מי מפקינן לה [ה] מחזקת הרבה נערות ביוס משלם שית: **במכחשתו.** [ו] והא דקתני הרי היא בוגרת לפנינו במכחשתו לאביה לומר כבר בגרתי מאתמול: **כולי עלמא כייולי לה.** קפידא הוא דקפיד עליה ואמר לכל תלמידים נמדדה חכמה בקב קטן שירלאים לסמוך על חכמתם ולהתיר ספק אשת איש: **והאי מדרבנן כייולי ליה.** חכמה בקבא רבה שפכו לו חכמה יתירה וסומך על בינתו להתיר ספק ולומר מדהשתא בוגרת בלפרא נמי בוגרת: **אמאי קפיד.** הא רב במכחשתו קאמר והאי דעבד עובדא כוותיה במכחשתו עבד אלא ולאי בלאי מכחשתו פליגי והאי בשאין מכחשתו עבד עובדא: **מתני' אינו צריך להביא ראיה לא על האשה.** שהיא מיוחסת שכבר [ו] בדקוה כשנשאה: **ולא על הבנים.** כדמוקי בגמרא בקטנים וכרוכים אחריה דבמחזקת אמן הן ואין צריכים [ז] לייחס ע"י עדים: **מביא ראיה על הבנים.** שהיו בני אותה האשה: **ואין צריך להביא ראיה על האשה.** שהיתה מיוחסת לפי שכבר [ו] בדקו אחריה כשנשאה כאן: **מביא ראיה על האשה.** שהיא מיוחסת ואינו מביא ראיה על הבנים שהרי כרוכין אחריה: **מתה ואלו בניה.** שאין כאן שום הוכחה מביא ראיה על האשה שהיא מיוחסת ועל הבנים שמאותה אשה היו: **גמ' וכולן.** דקתני מתניתין א"ל להביא ראיה על הבנים: **בכרוכין אחריה.** נדבקין אלנה: **ת"ר נשאתי אשה במדינת הים מביא ראיה על האשה וא"ל להביא ראיה על הבנים.** ומסיים ואזיל בלאו בנים אמרו בקטנים ולא בגדולים דאם הביא ראיה על הגדולים שאין כרוכין אחר האם אין מביא ראיה על הקטנים: **נשאתי אחת.** שאמר אשה אחת נשאתי אבל אמר שתי נשים היו ומתה האחת ואלו בניה של זו מביא ראיה עליה לא

עין משפט נר מצוה

צה א מיי' פ"ט מהל' זכייה הלכה כב טוש"ע ח"מ סימן רנא סעיף ב בהג"ה:

צו ב טוש"ע אה"ע סי' לז סעיף ה:

צז ג ד ה מיי' פ"כ מהל' איסורי ביאה הלכה ו ז סמג לאוין קכב טור אה"ע סימן ג:

תוס' ר"י הזקן

כאן במכחישתו וכו'. שהיא אומרת שמן הבוקר הביאה אלו הסימני בגרות. ומיהו לשמואל אם לא מצאנו לה סימנים אחר שנתקדשה אין חוששים לקדושיה כל עיקר עד שתביא סימנים (ר' חדשים עד שיצאו). וקא בעי דנימא נמי דאמוראי לא פליגי ואפילו רב מודה שיש לבוגרת סימנים ואיזו סימניה אצמל קאי והאי דקאמר הרי היא בוגרת לפנינו לכומר ואין חוששים לקדושי אביה איירי במכחישתו. **ותסברא וכו'.** אלא כי עבד איהו עובדא דלא הוה בהו הכחשה כלל שלא בדקוה כלל אלא דעבדי בהו עובדא דרב שמתחלת תשלום הששה חדשים יש לה דין בוגרת ואין סימנים אחרים לבוגרת כל עיקר וזה עיקר הפירוש. **מתני'.** לא על **האשה.** שהיא מיוחסת פר"ש שכבר בדקוה אותה כשנשאה, ולהאי פירושא מתני' ר"מ היא.ע) ולא היא דאפילו כל המשפחות בחזקת כשרות עומדת כדאמרי רבנן וזאת האשה שנשא כאן ידענו משפחתה ובחזקת כשרות עומדת, אבל כשנשא אשה במדינת הים אין אנו יודעים משפחתה ואין לאשה חזקת כשרות, הילכך להשיא הבנים צריך ראיה אבל להאכילו בתרומה האב נאמן כדאיתא בהאשה שנתארמלה [כתובות כה, ב]. ומתני' מפרשא בכהן שיצא להחזיק הבנים בכהנים או בישראל מיוחס להחזיק הבנים שיהיו ראוים לסנהדרין. וכ"כ הר"ם באיסורי ביאה פ"כ [ה"ו]. **ולא על הבנים.** דמיירי בקטנים וכרוכים אחריה דודאי מאותה אשה הם. **על הבנים.** שהם מבני אותה אשה. **מביא ראיה.** בעדים על האשה שהיא מיוחסת שהרי לא נשאה כאן ואין אנו יודעין, אבל לא על הבנים שהם כרוכים אחריה. **גמ'. באשה אחת.** שאמר אשה אחת נשאתי. **[בשתי נשים].** פר"ש אבל שתי נשים נשאתי ומתה האחת. והר"ם [שם ה"ז, עיי"ש] פירש אפילו שתיהן קיימות והביא ראיה על האחת והבנים כרוכים אחריה צריך להביא ראיה על בניה.* ואלו בנים של זו מביא ראיה שהיא מיוחסת ועל הבנים שהם שלה ואפילו על הקטנים שהם כרוכים אחריה.

*נראה שמכאן הוא המשך לשון רש"י, ועי' רמב"ם שם.

מסורת הש"ס

א) ב"ב קנג:, ב) [בכתב"י נוסף: אלא. וכ"ה בתוס' ב"ב קנג ע"ב ד"ה רבי נתן, וע"ש עוד], ג) כן הגי' רש"ל אבל רש"א מוחק תיבת דילמא וכן בתוס' ד"ה ואי ס"ד יש להגיה בדבריהם ולכא למימר דרב יוסף עבד עובדא בלאין מכחישתו ולפיכך כעס וכו', ד) [בדפו"ר: בו], ה) [בדפו"ר: מחזקה], ו) [בדפו"ר: הא], ז) [בכש"י שבכ"ף וכר"ן: בדקה], ח) [בכש"י שבכ"ף וכר"ן: לייחסן], ט) [בכש"י שבכ"ף וכר"ן: בדקן], י) [עי' ב"ב קנד ע"ב], כ) [מבאן עד ולפיכך ליתא בדפו"ר ונוסף ע"פ רש"ל, ע"ש ומהכרש"א], ל) [בש"ס סימן יח: שהו בניה ביון], מ) פי' שהם מן האשה שהלכה כו' ולא כרש"ל שהגיה פי' שהבנים שלו מן האשה שמתה כו'. רש"א], נ) [מבאן עד שהם מן וכו' ליתא בדפו"ר ונוסף ע"פ רש"ל ע"ש ומהכרש"א], ס) [עי' תי"ט], ע) [לעיל עו ע"ב],

מוסף תוספות

א. ולא אמרינן גלי דעתיה דלא גמר ומקני כיון שלא רצה לכתוב השטר כדמהלך על רגלוהי בשוקא כמו שכתוב בשאר שטרות של בריאים. תר"ש. ב. [אלא] במכחישתו לומר קים לה שהיתה בוגרת בצפרא. שם. ג. והכא איסורא הוא. רימב"ם. ד. דאמימר פסק כשמואל וכיון דהוה פלוגתא דאמימר ורב אשי פסק תלמודא כרב וכרב אשי. שם. ה. שהם בניו, וא"צ להביא ראיה על האשה כלומר א"צ להביא ראיה שהם מאשתו שהלכה עמו למדה"י, דאין לחוש וכו'. תוס' הלא"ש.